

energetic अनुत्सुकमहोत्साह विचारय वचो मम ŚāliC. 3.46.

अनुत्सृज्य (anutsūtra-tva) *n.* the state of being that which has not gone beyond the rule शङ्काया अनुत्सृज्यमाह ŚrutiPra. ii. 98.24 (on i. 4.1); ii. 207.6 (on ii. 1.1); ii. 483.23 (on iii. 3.20)

अनुत्सृज्यपदनासा (anutsūtra-padanyāsa) *adj.* (f.) I in which steps are not taken against the (political) canons अनुत्सृज्यपदनासा ... शब्दविधेय नो भाति राजनीतिरपस्पशा ŚāliVa. 2.112 (comm. उत्सृज्य उच्छाखो नीतिशास्त्रविरुद्धः पदनासाः एकपदप्रक्षेपोऽपि स्वल्पव्यवहारोऽपीति यावत् । स नास्ति यस्यां सा ... नीतिपूर्वकसर्वव्यवहारेत्यर्थः); II in which the derivation of words has not violated the (spirit of) rules, ŚāliVa. 2.112 (but comm. अनुत्सृज्यपदनासाः इष्टयुपसंख्यानैरेपेक्षेण सूत्राक्षरैरेव सर्वार्थप्रतिपादको न्यासो वृत्तिव्याख्यानग्रन्थविशेषो यस्यां सा)

अनुत्सृज्यत् (an-utsrjāt) *adj.* AI not leaving (the contact) अनुत्सृज्यत् कृष्णाजिनमुल्लखलपधिवर्तयति BhārSS. i. 21.4; ĀpaSS. i. 19.6; VāraSS. I. ii. 4.43; HirSS. i. 5.45 (125.24); VaikhāSS. 4.6; 4.8; अनुत्सृज्यत्कुल्ले हविरावपति BhārSS. i. 21.5; ĀpaSS. i. 19.7; HirSS. i. 5.46 (125.27); अग्नेय होतारमन्त्रयुद्धेक्षिणातिकामत्यनुत्सृज्यत् (इडाम्) BhārSS. iii. 1.8; ĀpaSS. iii. 2.1; HirSS. ii. 3.15 (208.25); VaikhāSS. 6.11; All not giving up, not abandoning अनेन ... लवमप्यादेयमनुत्सृज्यता ... भुक्तम् ... भारतवर्षम् AvantiKa. 209.7; त्वमप्येवमसद्ग्रहमनुत्सृज्यत् । न ज्ञायते किमपि यत्फलमासादयिष्यसि PariPar. 3.121; पात्रमनुत्सृज्यन्नेव ... अन्नत्यागं कुर्यात् SmṛtiCau. v. 344.14; B not giving back, not returning सोढयं द्रव्यमादायोपस्थितस्याधिमनुत्सृज्यत् प्रयोक्ता दण्डयः स्यात् BālaKrī. i. 224.1 (on 2.64)

अनुत्सृजमान (an-utsrjamāna) *adj.* not releasing यथा ह वा इदं धृतिरभिध्मातश्शोचेदेवं ह वा एष प्रजापतिः पशून्धोचयत्यनुत्सृजमानः JaimiBr. 2.396.

अनुत्सृज्य (an-utsrjya) *ger.* I not having released or passed out यच्चानुत्सृज्य विष्णुं भुङ्क्ते ... तच्च क्रमविरुद्धं स्यात् CaraS. i. 26.99 (1922 Ed.); 2 not having abandoned यस्तु शस्त्रमनुत्सृज्य त्रियते वाहिनीमुखे । ... स्वर्गात् निवर्तते ŚivaP. v. 21.25 (430B.2); अनुत्सृज्य सतां मार्गं यत्स्वल्पमपि तद् बहु VyaktiVi. 5.17; ŚāringaPa. 307; SūktiMu. 88.16; Subhāṣi. 1112.

अनुत्सृप्त (an-utsrpta) *adj.* not risen उत्सृप्तेऽग्निमन्थनम् । अनुत्सृप्ते KātySS. iv. 8.22; अन्यो भग इत्याहुरनुत्सृप्तो न वृश्यते Nir. 12.14 (2i0.14)

अनुत्सृष्ट (an-utsrṣṭa) *adj.* AI from which nothing is omitted or left out यथा वै वृत्तिराम्मात एवं संवत्सरोऽनुत्सृष्टो यन्नोत्सृजेयुरमेहेन प्रमायुकाः स्युः PañcBr. v. 10.2; यद्युत्सृजेयुस्त्वान्युत्सृजेयुस्तदेवोत्सृष्टं तदनुत्सृष्टम् PañcBr. v. 10.5; संवत्सरोत्सृष्टेऽह्नेकोमेव स्रोत्रीयामुत्सृजेयुः । तदुत्सृष्टं चानुत्सृष्टं भवति ĀpaSS. xxi. 25.7; All not left out, not abandoned व्रतं यद् गृहीतं न तत्पुनरुत्सृष्टं शक्यते ग्रहीतुम् । अनुत्सृष्टं च तदाप्रधानापवर्गात् ŚābaBh. 2222.7 (on xii. 1.5); उपेतस्य व्रतस्यानुत्सृष्टस्य पुनरुत्सृष्टमशक्यत्वात् ŚāstrDI. 861.16 (on xii. 2.5); All not donated, not dedicated अनुत्सृष्टेषु न स्नायात्तथैवासंस्कृतेष्वपि । ... अनुत्सृष्टमदत्तं परकीयमिति यावत् SmṛtiCau. ii. 334.12; CaturCin. iii(1). 874.17; पतितस्य ... न स्नायाद्दुदपानेषु ... एवमनुत्सृष्टेष्वपि द्रष्टव्यम् CaturCin. iii(1). 874.14; पुष्करिण्यादिषु परकीयेषु परेण खालेषु सर्वाधे-मनुत्सृष्टेषु ManvaVi. 552.19 (on 4.201); अनुत्सृष्टस्य कर्मानहंत्वोक्तेः Bālam-Bha. i. 421.6 (on 1.159); Aiv not kept aside इह तदनभिधानं चानुत्सृष्ट-द्रिजेष्टान्नपरिवेषणप्रतिपादकेनैव तदभिधाने ग्रन्थलाघवायैव ViraMi. 302.9 (on 1.238); B who has not let loose (an animal), who has not set (an animal) at liberty इष्टान्यमुत्सृजेत् । नानुत्सृष्टः स्यात् । न हापयुर्भवतीति विज्ञायते ĀśvaGS. iv. 9.38.

अनुत्सृष्टरङ्गीण (anutsrṣṭa-rāpadvīpa) *adj.* who has not given up the resounding lute (i. e. who was playing on the lute) अग्रस्थितमनुत्सृष्टरङ्गीणं मुनीश्वरम् YogVā. i. 33.5.

अनुत्सृष्टस्वार्थ (anutsrṣṭa-svārthā) *adj.* (f.) which has not given up its own meaning (but retains it in so far it qualifies the meaning of the main member of the Cp.) का वृत्तिः । न तावदनुत्सृष्टस्वार्था Sara-Kaṇṭhā. 658.4.

अनुत्सृष्टाध्याय (anutsrṣṭādhyāya) *adj.* who has not undergone the ceremony of utsarjana (suspension of Vedic studies) (lit. who has not suspended the study of Veda) नानुत्सृष्टाध्यायोऽधीयीत BhārSS. xi. 22.9; ĀpaSS. xv. 21.5 (but comm. अनुत्सृष्टेति सर्वगदीधस्थाने परसवर्ष-संख्यानसः । अध्यायोत्सर्जनविधिना अनुत्सृष्टाध्यायः पश्चान्नाधीयीत्यर्थः)

अनुत्सेक (an-utseka) *adj.* not arrogant, not egoistic, modest ब्रह्मचारिणा ... अनुत्सेकेनावहितेनानन्यमनसा ... प्रविचरितव्यम् CaraS. iii. 8.13

(1941 Ed.); इयं त्वभिन्नमयादेः स्वनुशिष्टैः (v. 1. अनुत्सेकैः) कृतात्मभिः । सर्वसहै-रुपायज्ञैरमूढैरेव धार्यते PañcT. 3.14 (280.13); हे वत्स च्छेद्वानुत्सेक वत्सल । ... विचारय वचो मम ŚāliC. 3.46; तौ मुनी मान्यौ ... अनुत्सुकावनुत्सेकौ ... मास-क्षणपारणे ŚāliC. 6.119.

अनुत्सेक (an-utseka) *m.* absence of arrogance or pride, modesty अनुत्सेको लक्ष्म्या ... सतां केनोद्विष्टं विषममसिधाराव्रतमिदम् ŚatTrayI. 275; SūktiRa. 168.39; Subhāṣi. 281; भोगेष्वनुत्सेकः । परिजने दाक्षिण्यम् KāmSū. 233.24 (4.1); अनुत्सेकः खलु विक्रमालंकारः Vikramo. 1.15(1); NitiVā. 5.28; अथ शिष्यगुणाः ... अनुत्सेकः KāśyaS. 58B.8; स्वसृष्टिष्वनुत्सेकः ... इति वृत्ते महात्मनाम् NitiSā. 3.36; AgniP. 237.21; सुखेष्वनुत्सेकः । ... भेषज-मेतत्कलादशकम् KalāVi. 10.12; अनुत्सेकः ... अशोभश्चेति विद्यायाः ... फलम् DarpaDa. 3.24; हर्षागमेष्वनुत्सेकः शोकस्थानेष्वशोकता । समता चापि सर्वेषु सोऽपि संतोष उच्यते IsāuSiPa. ii. 66.25; अनुत्सेकः कलावताम् PārśvC. 3.417; अनुत्सेकस्तिरोऽथत् ज्ञाने दत्तो जलाञ्जलिः PrabhāC. 110.2; *n.* type of an external manifestation of the movement of eyes (lit. modesty) अरोचक-मनुत्सेकमाविद्धं विद्धमेव च । ... एते प्रायेण कथिता बीभत्से च भयानके (विकाराः दृष्टिसंश्रयाः) BhāvPra.(Śā.) 119.16(5); यद्विनम्रपुटापाङ्गं तदनुत्सेकमुच्यते BhāvPra.(Śā.) 124.10(5)

अनुत्सेकम् (anutsekam) *adv.* without arrogance, modestly अनुत्सेकम् ... सुखं दुःखं च सेवते AṣṭāHr. ii. 3.119.

अनुत्सेकवत् (an-utsekava(n)t) *adj.* not arrogant कर्मशोषादयं च त्नाम् ... इत्थं कदर्थयामास वत्सेऽनुत्सेकवानपि SamarāSam. 8.422; शौचैऽप्यनुत्सेकवान् ... विजयने रामो जगन्नायकः JānaPa. 1.46.

अनुत्सेकविराजिता (anutseka-virājita) *adj.* (f.) adorned with modesty मनः ... वहत्यनुत्सेकविराजितां त्रियम् Kapphina. 2.40.

अनुत्सेकविवेकाढ्य (anutsekavivekādhya) *adj.* rich in modesty and discernment अस्ति ... देशो गूर्जरसंज्ञया । अनुत्सेकविवेकाढ्यलोकः PrabhāC. 80.5.

अनुत्सेकस्थिति (anutseka-sṭhiti) *f.* presence of modesty या ... अनुत्सेकस्थितिरेव श्रुतस्य ... तस्य महीपतेर्मतिदेवतायाः प्रणयप्रासादाधिष्ठानभूमिरासीत् YaśasCam. i. 223.2.

अनुत्सेकिन (an-utsekin) *adj.* [f. -i] not arrogant, modest भव ... भोगेष्वनुत्सेकिनी Śāk. 4.20; SaraKaṇṭhā. 171.4; SaduktiKa. 75.21; SūktiRa. 26.11; निजसंपत्स्वनुत्सेकी ... देवस्यानुत्सेकस्त्वमात्मजः TriṣaSaPuC. i. 5.479.

अनुत्सेध (an-utsedha) *m.* absence of lifting up ह्योऽनुत्सेधे Jaine-Vjā. ii. 2.14.

अनुत्सेध्या (an-utsedhyā) *adj.* (f.) not to be subjected to violence वृत्तिः अनुत्सेध्या (? अनुत्सेध्या) जीविका LaŚabdeSe. i. 396.2.

अनुत्सृक्ष्यत् (an-utsraksyat) *adj.* who will not leave or abandon यः प्रथम एकाष्टकायां जायेत तमुत्सृक्ष्य (v. 1. तमनुत्सृक्ष्य) त्राक्षेयमष्टाकपालं निरूप्यो-त्सृज्याथाश्रये वैश्वानराय द्वादशकपालं मासिमासि निवेपेत्संवत्सरम् MānSS. 135.4.

अनुद् (an-ud) (Gr.) not accompanied by the preverb ud हस्तादे-येऽस्तेयेऽनुदक्षेः ŚākātāVyā. iv. 4.45.

अनुद (anud-ā) *adj.* yielding, giving in, cf. अनानुद.

अनुदक (an-udaka) *adj.* [f. -ā] AI having no waters, waterless, not containing water उदन्वतीरनुदकाश्च याः । ता अस्मभ्यं पर्यसा पिब्यमानाः शिवा देवीरशिपुश भवन्तु RV. vii. 50.4; दृशद्वत्या अप्येऽपोनप्रीयामिष्टिं निवे-पेरन्यदि सोदका स्यात् । अप्यनुदकायामिति धानञ्जयः LāṭyāSS. x. 17.2; Drāhy-SS. xxxi. 2.9; अथामाल्योऽनुदकं वनं कारयित्वा ... राजानमब्रवीत् । वनमिदमुदार-मनुदकम् MahāBhā. iii. 190.23; SkandP. v(2). 84.21; ततः प्रनष्टे देवेन्द्रे ... सरांस्यनुदकानि च MahāBhā. v. 10.44; DevīBhāP. vi. 7.51; यथा ह्यनुदका नद्यः तथा राष्ट्रमराजकम् Rāmā. ii. 61.20; SūktiRa. 41.5; (विवीताध्यक्षः) अनुदके कूपसेतुवन्धोत्सान् स्थापयेत् ArthŚā. i. 342.3 (2.34); उदकधारणं सेतुं भिन्तस्तत्रैवाप्सु निमज्जनम् । अनुदकमुत्तमः साहसदण्डः ArthŚā. ii. 170.1 (4.11); iii. 110.1 (10.2); स्वप्ने चाभीक्षणं दर्शनमनुदकानामुदकस्थानानाम् CaraS. ii. 6.13 (1941 Ed.); अनुदकः कमण्डलुः NyāyBh. 254.12 (on iv. 1.24); न हि कमण्डलोरभावे अनुदकः कमण्डलुरिति युक्तमुक्तम् NyāyVār. 236.4 (on ii. 1.31); अनुदकेऽवरणेषु चौरव्याघ्राकुले पथि । कृत्वा मूत्रपुरीधं च द्रव्यहस्तः कथं शुचिः ĀpaSm. 9.36; KūrmaP. 532.12 (2.13); नद्यादिषु मेहनं मूत्रपुरीधोत्सर्गं न कुर्यात् । नद्यामनुदकायाम् Aparā. 179.13 (on 1.134); अनुदकेऽरण्ये पशुपा-सिष्ट संयतान् PadmP.(Ra.) 123.101; धनुर्दुर्गं मखेष्टितं चतुर्दिशं पञ्चयोजन-मनुदकम् ... एतेषु दुर्गेषु मध्यादन्यतमं दुर्गमाश्रित्य पुरं विरचयेत् (राजा) Manva-Mu. 259.32 (on 7.70); All devoid of water, dry प्रागिडाभक्षाडविधिनि